

Wykorzystanie bibliotek Pythona do analizy i przetwarzania danych

Sebastian Słomian

Data Science

Interdyscyplinarna dziedzina, na którą składają się: matematyka, statystyka, sztuczna inteligencja oraz inżynieria komputerowa. Służąca do wydobywania wartościowych informacji dla biznesu.

Elementy Data Science:

- zbieranie danych
- czyszczenie danych
- analiza danych
- modelowanie
- wizualizacja

Biblioteki

NumPy

<https://numpy.org/>

Podstawowe narzędzie do przeprowadzania obliczeń numerycznych w Pythonie.
Głównym elementem biblioteki są wielowymiarowe tablice **ndarray**.

- tablice NumPy są szybsze i wydajniejsze od struktur danych Pythona
- zawiera funkcje do wykonywania operacji na elementach tablicy oraz przeprowadzania operacji matematycznych
- narzędzia do odczytu i zapisu zbiorów danych opartych na macierzach
- funkcje operacji algebry liniowej, transformacja Fouriera i generatory liczb losowych
- wiele narzędzi stosuje tablice NumPy jako główną strukturę danych lub są w pełni z nimi kompatybilne

NumPy

Import biblioteki NumPy

```
import numpy as np
```

Tworzenie tablicy NumPy

```
arr = np.array([1, 2, 3])
arr2d = np.array([[1, 2, 3], [4, 5, 6]])
```

Wymiar tablicy

```
arr.ndim
```

Kształt tablicy

```
arr.shape
```

Typ danych w tablicy

```
arr.dtype
```

NumPy

```
a = np.array([1, 2, 3])
b = np.arr([3, 4, 5])
```

Działania matematyczne na tablicach

```
# tablica <działanie> tablica
a + b
a - b
a * b
a / c
# tablica <działanie> wartość
a + 2
a - 2
a * 2
a / 2
```

Dostęp do elementu tablicy

```
# a[index_elementu]
a[1]
# wycinek
a[1:2]
```

pandas

<https://pandas.pydata.org/>

Biblioteka wykorzystywana do pracy ze zbiorami danych.

Zawiera wysokopoziomowe funkcje służące do analizy, oczyszczania, eksploracji i przetwarzania danych.

Podstawowe właściwości:

- zawiera szybkie i wydajne struktury DataFrame do przekształcania danych
- funkcje ułatwiające obsługę brakujących danych
- Inteligentne wycinki, indeksowanie specjalne oraz podzbiory oparte na etykietach
- łatwe dodawanie i usuwanie kolumn danych
- agregacja i transformowanie danych oparte na grupowaniu
- wysoko wydajne metody łączenia danych

Import biblioteki pandas

```
import pandas as pd
```

pandas - Series

Jednowymiarowe obiekty przypominające pojedyńczą kolumnę tablicy. Składa się z sekwencji wartości oraz związanych etykiet pełniących funkcję indeksów.

Tworzenie obiektu Series

```
s = pd.Series([1, 2, 3])
```

Series z etykietą

```
s = pd.Series([1, 2, 3], index=['a', 'b', 'c'])
```

Dostęp do elementu

```
# index elementu
s[0]
# etykieta elementu
s['a']
```

pandas - DataFrame

Jest to tabela na dane. Zawiera uporządkowany zbiór kolumn, a w każdej z kolumn może znaleźć się wartość innego typu. Pomimo że może wydawać się, że jest to tabela dwu wymiarowa, DataFrame może posiadać wiele wymiarów. Pojedyńcza kolumna jest obiektem Series.

Tworzenie obiektu DataFrame

```
df = pd.DataFrame({'A': [1, 2, 3]})
```

DataFrame z etykietą

```
df = pd.DataFrame({'A': [1, 2, 3]}, index=['w1', 'w2', 'w3'])
```

Dostęp do kolumny

```
# nazwa kolumny  
df['A']
```

Dostęp do elementu

```
df['A', 'w1']
```

Matplotlib

<https://matplotlib.org/>

Najpopularniejsza biblioteka Pythona do wizualizacji danych. Świecznie integruje się z innymi narzędziami. Na bazie Matplotlib powstały inne ciekawe narzędzia do wizualizacji danych.

- wspiera wiele typów wykresów
- zaawansowane opcje dostosowania wyglądu
- początkowo może wydawać się trudny do wykorzystania
- bardziej zaawansowane opcje wymagają znacznej ilości kodu

Import biblioteki Matplotlib

```
import matplotlib.pyplot as plt
```

Podstawowy wykres liniowy

```
plt.plot([0, 1], [0, 1])
```

seaborn

<https://seaborn.pydata.org/>

Biblioteka do wizualizacji danych zbudowana na bazie biblioteki Matplotlib. Zapewnia wysokopoziomowy interfejs do tworzenia wizualizacji danych.

- łatwy i przyjazny interfejs do tworzenia wizualizacji
- wspiera wiele typów wykresów
- wiele palet kolorów do wykorzystania w wykresach
- mniejsza ilość opcji dostosowania wyglądu
- brak interaktywnych wizualizacji

Import biblioteki Matplotlib

```
import seaborn as sns
```

Uczenie Maszynowe

Machine Learning

Uczenie maszynowe

Jest to dziedzina nauki programowania komputerów w sposób umożliwiający im uczenie się z danych.

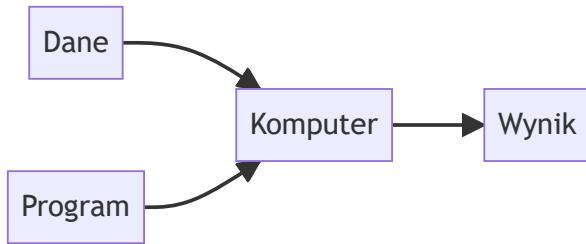
Uczenie maszynowe to dziedzina nauki dająca komputerom możliwość uczenia się bez konieczności ich jawnego programowania.

– Arthur Samuel

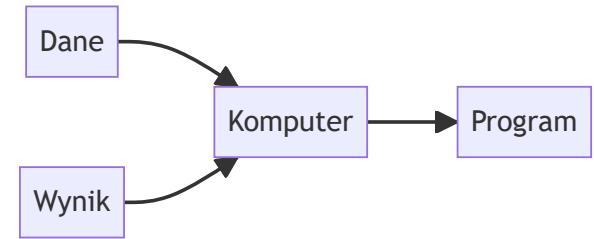

Programowanie / Uczenie maszynowe

Tradycyjny sposób programowania

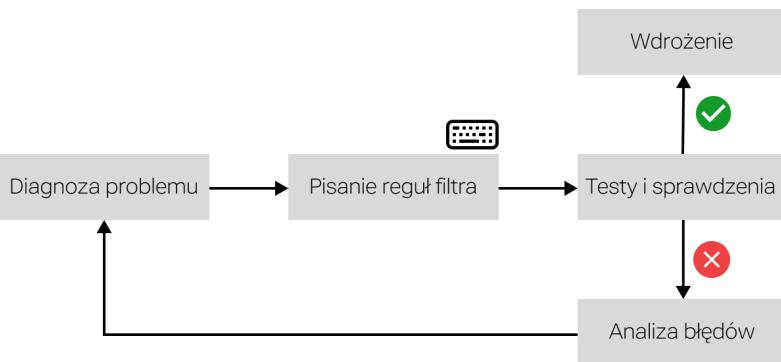
Uczenie maszynowe

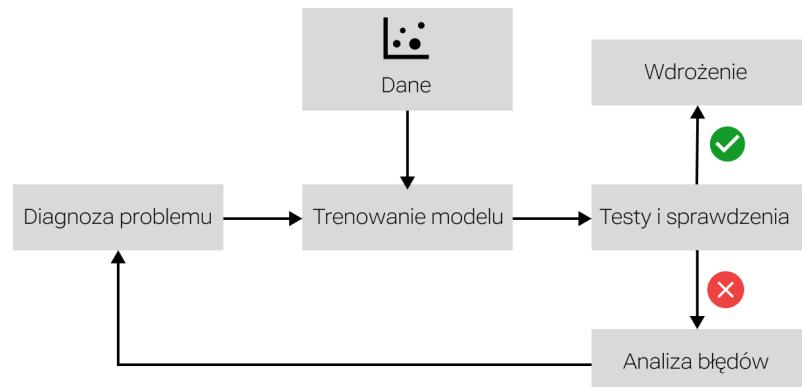
Programowanie / Uczenie maszynowe

Filtr spamu

Tradycyjny sposób programowania

Uczenie maszynowe

Uczenie maszynowe - etapy procesu

1. Diagnoza problemu

Zdefiniowanie celu biznesowego oraz zrozumienie jak uczenie maszynowe może pomóc

Wybór odpowiedniego typu uczenia maszynowego

2. Zbieranie danych

Gromadzenie danych z odpowiednich źródeł

Zapewnienie wystarczającej ilości i jakości danych

3. Przygotowanie danych

Czyszczenie danych: usuwanie wartości odstających, brakujących danych oraz błędnych

Analiza danych: zrozumienie struktury i relacji danych

Transformacja cech: skalowanie, kodowanie kategoryalne

4. Wybór modelu

Na podstawie typu problemu oraz danych wybór odpowiedniego algorytmu uczenia maszynowego

5. Trenowanie modelu

Podział na zbiory treningowe i testowe

Nauka modelu na zbiorze treningowym

Optymalizacja parametrów modelu

Uczenie maszynowe - etapy procesu

6. Ewaluacja modelu

Sprawdzenie i ocena modelu na wcześniej niewidzianych danych - zbiór testowy

7. Optymalizacja i strojenie

W razie potrzeby dostosowanie cech, parametrów lub zmiana modelu

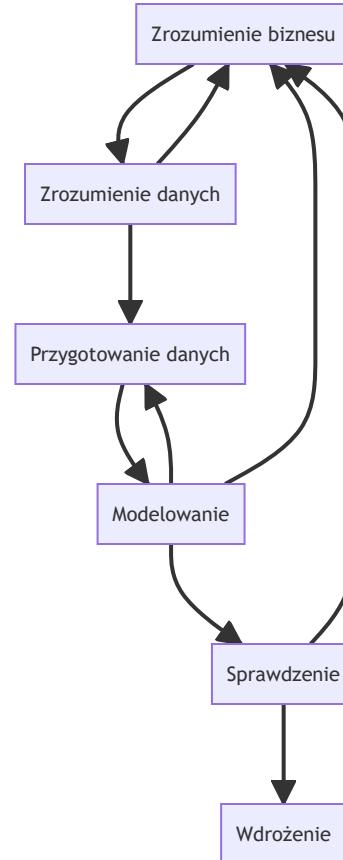
8. Wdrożenie

Produkcyjne wdrożenie modelu

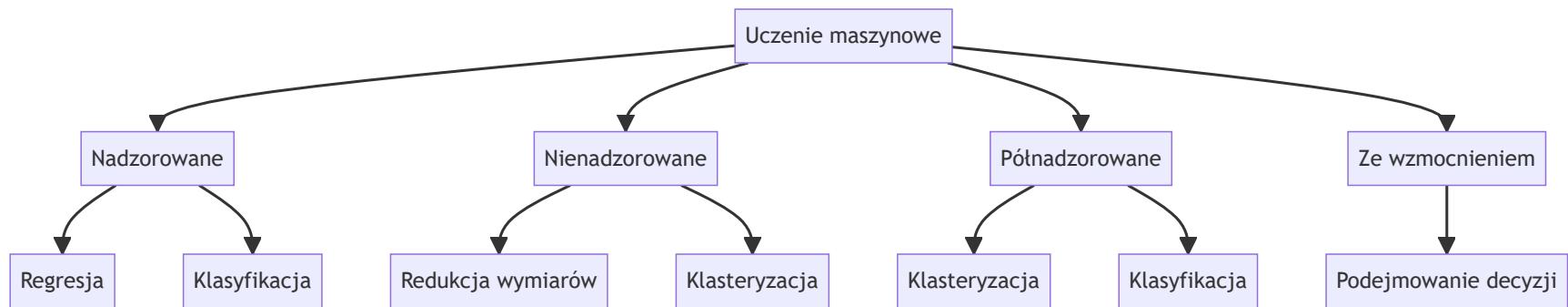
CRISP-DM

Cross-Industry Standard Process for Data Mining umożliwia eksplorację danych zgodnie ze sprawdzonymi procedurami branżowymi.

- metodologia udostępniająca opisy typowych faz projektu i zadań realizowanych w każdej fazie
- model procesu zawierający przegląd cyklu życia procesu eksploracji danych

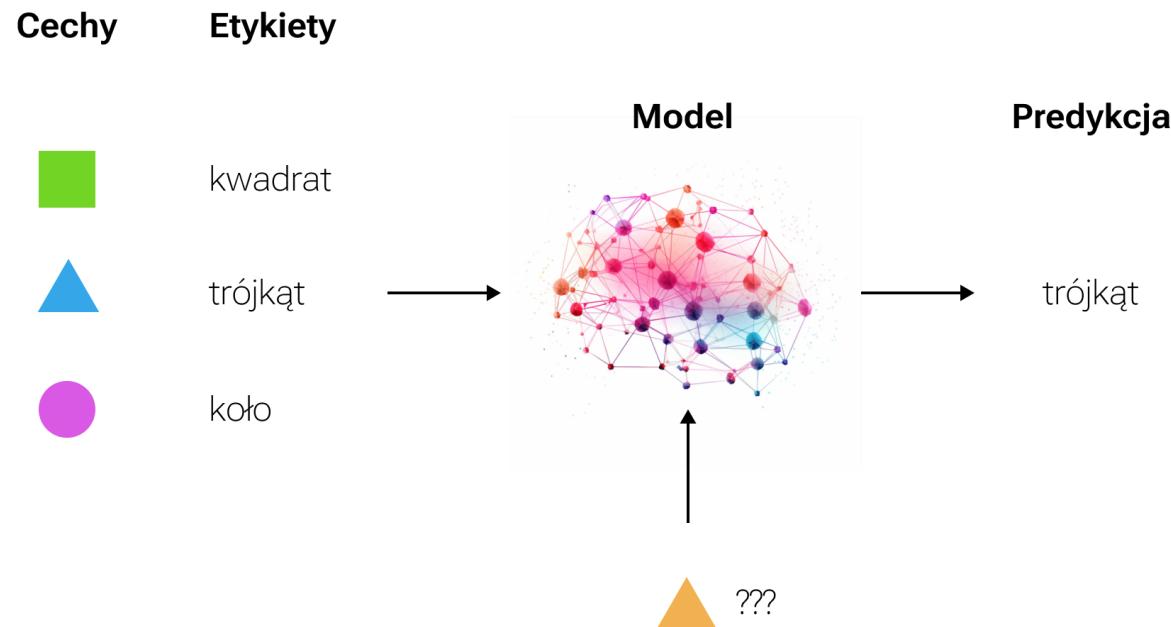

Uczenie maszynowe - podział

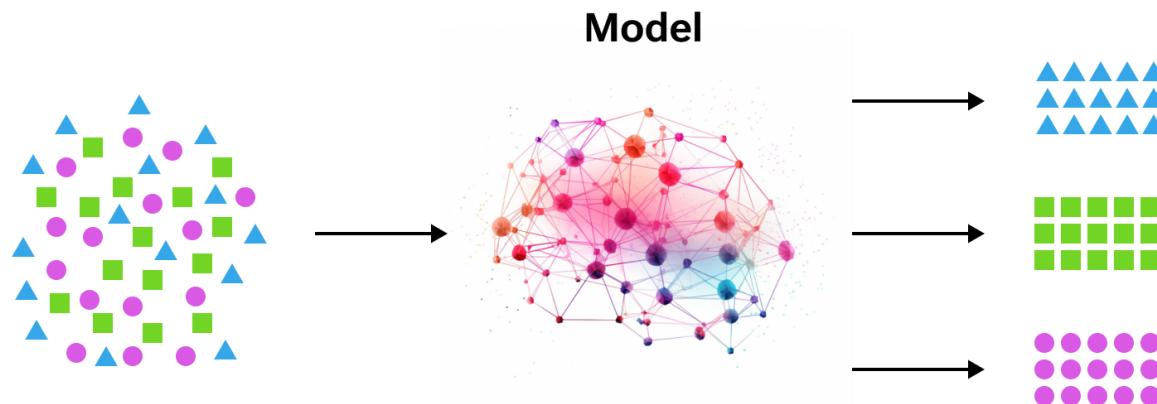
Uczenie nadzorowane

Dane uczące przekazywane algorytmowi zawierają dołączone rozwiązanie problemu tzw. etykiety. Celem jest nauka mapowania między cechami a odpowiedziami w taki sposób, żeby model był w stanie przewidywać odpowiedzi dla nowych, nieznanych danych.

Uczenie nienadzorowane

Dane uczące są nieoznakowane. Celem jest znalezienie struktury lub wzorców w samych danych. Typowym zadanie uczenia nienadzorowanego jest klasteryzacja (grupowanie podobnych danych razem).

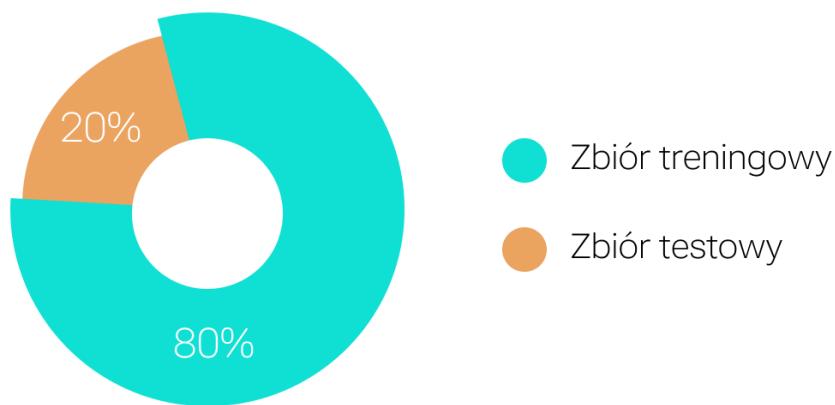

Zbiór treningowy i testowy

Zbiór treningowy - podzbiór dostępnych danych, które są używane do trenowania modelu uczenia maszynowego.

Zbiór testowy - podzbiór dostępnych danych, które NIE są używane do trenowania modelu, natomiast są wykorzystywane do oceny wydajności modelu, na wcześniej nieznanych danych.

Stosunek zbioru treningowego do testowego to 80% do 20%, lecz zależy od rozmiaru zestawu danych.

Cechy i cele/etykiety

Cechy (data) - dane wejściowe przekazywane do modelu uczenia maszynowego w celu przewidywania lub klasyfikacji.

Cele (target) - dane wyjściowe, które model stara się przewidzieć. W **zbiorze treningowym** cele są znymi wartościami, na podstawie których model stara się nauczyć przewidywać. Natomiast w **zbiorze testowym** model jest oceniany na podstawie tego, jak dokładnie może przewidywać te cele z rzeczywistymi wartościami.

Cechy

Przejechane kilometry	Pojemność silnika	Klimatyzacja
1500	1.8	TAK
2500	1.4	NIE

Cel

Zużyte paliwo
50
80

scikit-learn

<https://scikit-learn.org/>

Biblioteka języka Python zawierająca wiele algorytmów uczenia maszynowego. Ze względu na przystępna strukturę oraz interfejs doskonale nadaje się dla osób rozpoczynających przygodę z uczeniem maszynowym.

- proste i efektywne narzędzie do predykcji rezultatów
- zbudowana na NumPy, matplotlib
- przejrzysta i rozbudowana dokumentacja
- nie najlepszy wybór do bardziej zaawansowanych metod

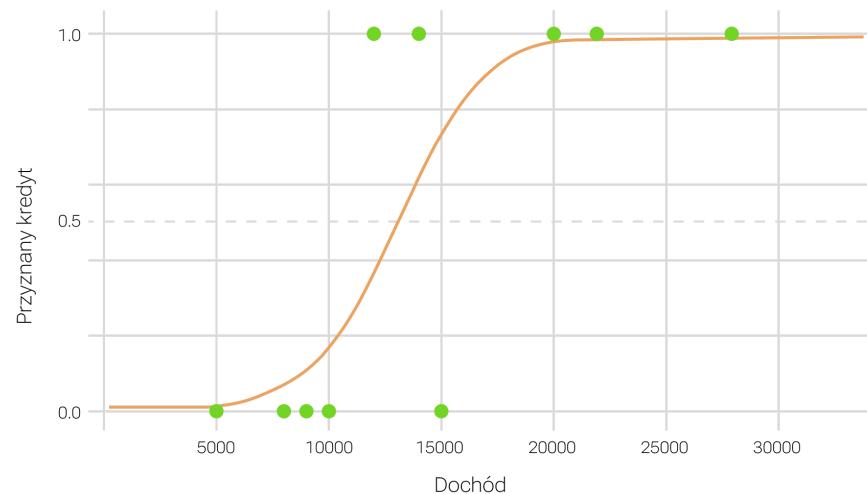
Przykładowy import algorytmu regresji logistycznej

```
from sklearn.linear_model import LogisticRegression
```

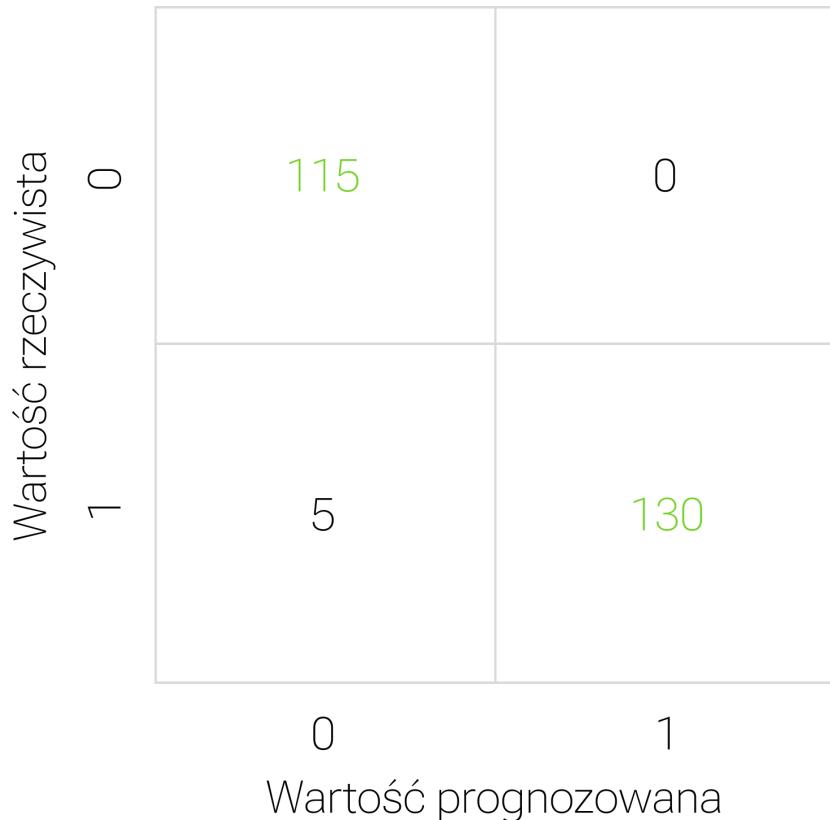
Klasyfikacja - Regresja Logistyczna

Klasyfikacja jest problemem polegającym na określeniu, do której z zestawu kategorii należy nowo obserwowana próbka.

Służy do szacowania prawdopodobieństwa przynależności do danej klasy. Jeżeli oszacowane prawdopodobieństwo przekracza określoną wartość progową (zazwyczaj 50%), to model prognozuje, że próbka należy do tej właśnie klasy, w innym przypadku orzeka, że próbka nie stanowi tej klasy.

Macierz pomyłek

Dokładność (accuracy)

stosunek prawidłowo oznaczonych próbek do przykładów nieprawidłowo sklasyfikowanych

Precyza (precision)

odsetek pozytywnych przykładów, które są faktycznie pozytywne

Czułość (recall)

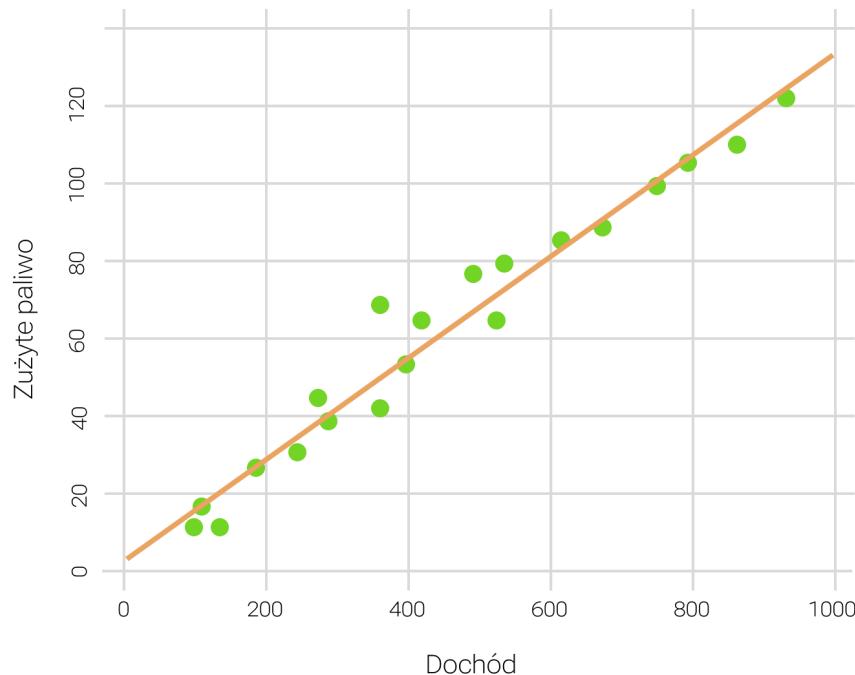
odsetek pozytywnych przykładów, które zostały prawidłowo rozpoznane przez klasyfikator

F1

średnia harmoniczna precyzji i czułości

Regresja - Regresja Liniowa

Regresja wykorzystywana jest do przewidywania i prognozowania zachowań. Dzięki regresji możliwe jest wychwytywanie trendów spowodowanych zmianami pewnych cech w populacji.

Ocena modelu

MAE (Mean Absolute Error) średni błąd bezwzględny

ile średnio mylimy się w przewidywaniach

MSE (Mean Squared Error) średni błąd kwadratowy

średnia kwadratów różnic wartości rzeczywistej z przewidywaną, bardziej karze duże błędy w porównaniu do MAE

RMSE (Root Mean Square Error) pierwiastek błędu średniokwadratowego

w jakim stopniu model myli się w przewidywaniach, wynik w identycznych jednostkach co oryginalne dane, pierwiastek z MSE

R2 współczynnik determinacji

jak dobrze zmienne niezależne (cechy) przewidują wartość zmiennej zależnej (cel)

Problemy uczenia maszynowego

- niedobór danych uczących

brak wystarczającej ilości danych do skutecznego trenowania modelu

- niereprezentatywne dane uczące

dane treningowe nie odzwierciedlają rzeczywistego środowiska, w którym model będzie stosowany

- dane słabej jakości

dane zawierają błędy, braki i szумy

- nieistotne cechy

dane nie zawierają cech, na podstawie których można prawidłowo przewidzieć wynik

- przetrenowanie modelu

model zbyt dokładnie dopasowany do danych treningowych

- niedotrenowanie modelu

model zbyt prosty, nie uchwycił istotnych wzorców z danych uczących

Lektury

- Wes McKinney

Python w analizie danych. Przetwarzanie danych za pomocą pakietów pandas i NumPy oraz środowiska Jupyter. Wydanie III
<https://wesmckinney.com/book/>

- Aurélien Géron

Uczenie maszynowe z użyciem Scikit-Learn, Keras i TensorFlow. Wydanie III

- Thomas Nield

Podstawy matematyki w data science. Algebra liniowa, rachunek prawdopodobieństwa i statystyka